

**План готовності та реагування на надзвичайні ситуації в
умовах воєнного стану**

для Підзвіринецького ЗЗСО І-ІІІ ступенів

Львівський р-н, с.Підзвіринець, вул. Центральна 8

2026

Зміст

Короткий огляд	3
1. 5	
1.2. Супровід Плану та інформація про зміни	5
2. 5	
2.1.Сфера застосування	5
2.2.Правова та методологічна основа Плану	5
3. 7	
3.1. 7	
3.2. 8	
4. 8	
4.1. 8	
4.2. 9	
4.3. 11	
4.4. 12	
4.5. 13	
4.6. 19	
4.6.1. Дії працівників при невідкладних станах	16
4.7. 21	
4.8. 22	
5. 23	
5.1. 23	
5.2. 24	
5.3. 24	
5.4. 25	
6. 25	
7. 28	
8. 29	
9. 30	

Акроніми

БПЛА	Безпілотний літальний апарат
ВЗВ	Вибухонебезпечні залишки війни
ДТП	Дорожньо-транспортна пригода
ЗМУ	Засоби масового ураження
КЦЗ	Кодекс цивільного захисту
МОН	Міністерство освіти і науки України
НС	Надзвичайна ситуація
ПГРНС-В	План готовності та реагування на надзвичайні ситуації в умовах воєнного стану
ЦЗ	Цивільний захист

Короткий огляд

Цей План готовності та реагування на надзвичайні ситуації в умовах воєнного стану (далі ПГРНС-В або План) розроблено відповідно до “Настанов щодо готовності та реагування на надзвичайні ситуації в умовах воєнного стану для проєктів МБРР в Україні” Світового банку.

Мета ПГРНС-В – забезпечити комплексний, скоординований та оперативний підхід до підготовки, управління та реагування на надзвичайні ситуації, що можуть виникнути внаслідок воєнних дій. План спрямований на захист життя та здоров'я людей, мінімізацію ризиків, запобігання та усунення наслідків надзвичайних ситуацій, а також на забезпечення безперервної діяльності критично важливих систем та процесів в умовах воєнного стану. Цей документ визначає чіткі ролі та обов'язки учасників процесу, процедури взаємодії, заходи з моніторингу та управління ризиками, а також алгоритми дій у разі виникнення небезпечних ситуацій.

Конкретизована мета ПГРНС-В – визначення можливих небезпечних зон від об'єктів, розташованих на території Підзвіринського ЗЗСО І-ІІІ ступенів, що можуть спричинити небезпечні ситуації; можливих надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціального та воєнного характеру, які можуть виникати на території Підзвіринського ЗЗСО І-ІІІ ступенів за адресою: вул.Центральна 8, с.Підзвіринець, Львівський район, Львівська область.

Сфера застосування: застосовується відповідно до вимог Кредитної угоди між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку від 11 вересня 2024 року № 9721-UA («Програма “Підвищення доступу до освіти та стійкості в умовах кризових ситуацій в Україні (LEARN)”»), у межах реалізації спільного зі Світовим банком проєкту Міністерства освіти і науки України.

ПГРНС-В спрямований на:

- забезпечення оперативного реагування з метою захисту, запобігання загибелі людей, зменшення матеріальних втрат та забезпечення першочергової допомоги постраждалим;
- організацію управління, взаємодії та інформування органів управління та сил цивільного захисту, які залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- визначення послідовності та обсягів організаційних і практичних заходів із реагування на надзвичайну ситуацію та ліквідацію її наслідків, строків виконання, відповідальних виконавців та необхідних для цього ресурсів.

1. Адміністрування Плану

1.2. Супровід Плану та інформація про зміни

До цього ППРНС-В можуть вноситися зміни у разі істотних змін у переліку потенційних небезпек та/або заходів реагування на них. Зміни до Плану документуються за наступною формою:

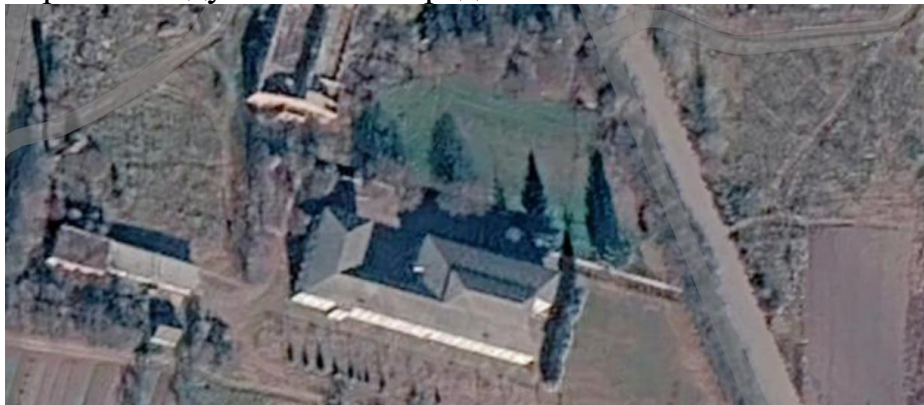
Дата	Зміни	Стор.№
	ППРНС-В (перша редакція)	

2. Огляд План

2.1.Сфера застосування

Назва закладу загальної середньої освіти: Підзвіринецький ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Адреса закладу загальної середньої освіти: вул.Центральна 8, с.Підзвіринець, Львівський район, Львівська область.

Карта закладу загальної середньої освіти:

2.2.Правова та методологічна основа Плану

- Кодекс цивільного захисту України: Основний законодавчий акт, що визначає загальні засади цивільного захисту, включаючи розробку та реалізацію планів реагування на надзвичайні ситуації.

- Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389 - VIII.

- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII

- Закон про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» № 14366 від 12.01.2026.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 223 «Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня»: Цей документ затверджує План реагування на надзвичайні ситуації державного рівня, який визначає порядок дій органів державної влади та інших суб'єктів у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту»: Цей документ встановлює процедуру розроблення планів діяльності у сфері цивільного захисту на державному, регіональному та місцевому рівнях, включаючи плани реагування на надзвичайні ситуації.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту»

- Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 р. № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту»: Цей документ регулює порядок оповіщення та зв'язку у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

- Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 31 «Про затвердження Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти».

- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту» (зі змінами).

- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» (зі змінами).

- Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

- Наказ МОН України від 21.11.2016 № 1400 «Про затвердження Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту».

- Наказ МОН України від 15.08.2016 № 974 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України».

- Наказ ДСНС України від 12.07.2016 № 335 «Про затвердження Примірною переліку документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами».

3. Небезпеки, ризики та вразливості

3.1. Основні небезпеки та ризики

- Вплив збройного конфлікту, включаючи артилерійський вогонь, авіаудари та наземні бої.
- Наявність вибухонебезпечних залишків війни (ERW) та нерозірваних боєприпасів (UXO).

Серед мін, боєприпасів, що не вибухнули (UXO), та залишених вибухонебезпечних боєприпасів (AXO) особливо небезпечними є міни, що встановлюються попри заборону відповідно до «Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію» та додаткового протоколу II до неї, зокрема:

- дистанційно встановлювана міна, що встановлюється не безпосередньо, а за допомогою артилерії, ракет, реактивних установок, мінометів чи аналогічних засобів, або скидається з літаків;
- протипіхотна міна, що призначена, головним чином, для вибуху, спричиненого присутністю, близькістю, контактом із людиною і призводить до завдання ушкоджень або смертельних уражень одній чи декільком особам;
- міна-пастка — будь-який пристрій та матеріал, які спроектовані, сконструйовані чи пристосовані для того, щоб убивати чи завдавати ушкоджень, і які спрацьовують раптово, коли людина торкається чи наближається до начебто нешкідливого предмета або здійснює, здавалося б, безпечну дію;

- інші пристрої — боеприпаси й пристрої, що встановлюються вручну, зокрема саморобні вибухові пристрої, які призначені для того, щоб убивати, завдавати ушкоджень або збитків, і приводяться в дію вручну, шляхом дистанційного управління або автоматично після закінчення певного проміжку часу.
- Пошкодження критичної інфраструктури, такої як дороги, мости та комунальні служби, що порушує роботу та логістику.
- Ризики, пов'язані з примусовим переміщенням персоналу та дітей, що вимагає проведення евакуаційних процедур.

3.2. Короткий огляд ситуації на об'єкті

Підзвіринецький ЗЗСО I-III ступенів розташовано в центральній частині села Підзвіринець на відстані близько 0,5 км від його геометричного центру, за адресою: вул. Центральна 8. Територія закладу займає площу 1500 м². Рельєф місцевості: рівнинний. Об'єкт межує: на заході — із сільськогосподарськими угіддями та присадибними ділянками; на півночі — із земельними ділянками сільськогосподарського призначення та із незавершеною будовою народного дому; на сході і південному сході - з вулицею Центральною із житловим масивом малоповерхових будинків; на півдні - з центром села, вулицею Довгою та територією приватної житлової забудови;

Електропостачання закладу освіти (далі — ЗО) здійснюється від місцевого центру електропостачання по повітряній (надземній) лінії електропередачі. Лінії електропостачання виконані з використанням опор (електричних стовпів). На ділянці поблизу ЗО проходять повітряні лінії електропередачі. При несприятливих погодних умовах (сильний вітер, ожеледь) можливі обриви проводів, що може призвести до аварійних ситуацій. Теплопостачання здійснюється від автономної котельні закладу. Теплоносієм є гаряча вода для опалення приміщень. Прокладка теплових мереж — внутрішня.

4. Організація заходів реагування

4.1. Телефони екстрених служб

Телефони рятувальних та аварійних служб:

112 - єдиний номер виклику всіх екстрених служб. Зателефонувавши за цим номером, диспетчер викличе бригаду необхідної служби.

101 - Пожежна служба

102 або 0 800 500 202 - поліція (можна повідомити про воєнні злочини, в тому числі про злочини, пов'язані з Південно-Східною Європою/Східною Європою)

103 - Швидка допомога

104 - Аварійна служба газової мережі
1545 - Урядова гаряча лінія
0 800 501 482 - гаряча лінія Служби безпеки України

- Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації : 0 800 500 225 (з мобільного або стаціонарного) або 116 111 (з мобільного)

Телефонні "гарячі лінії" центральних органів виконавчої влади

- Міністерство оборони України - гаряча лінія: 0 800 500 442
- Міністерство внутрішніх справ України - гаряча лінія: 1536
- Міністерство енергетики України - гаряча лінія: 0 800 507 052
- Міністерство розвитку громад та територій України - гаряча лінія: (044) 284 06 28
- Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України - гаряча лінія: (044) 206 33 02
- Міністерство охорони здоров'я України - гаряча лінія: 0 800 505 201
- Міністерство фінансів України - гаряча лінія: (044) 201 56 30
- Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України - гаряча лінія: 0 800 750 107

4.2. Екстрені служби та місцеві адміністрації

У разі виникнення надзвичайних ситуацій Підзвіринський ЗЗСО І–ІІІ ступенів взаємодіє з наступними екстреними службами та органами місцевої влади:

- підрозділи Державної служби України з надзвичайних ситуацій — Головне управління ДСНС України у Львівській області, відповідний пожежно-рятувальний підрозділ Львівського району, Добровільна пожежена охорона Комарнівської міської ради — здійснюють гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних робіт, евакуацію людей та ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій;
- бригади екстреної медичної допомоги КНП «Львівський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» — надають першу медичну допомогу постраждалим та здійснюють їх транспортування до лікувальних закладів;
- підрозділи Національної поліції України — відділення поліції Львівського районного управління поліції ГУНП у Львівській області — забезпечують охорону громадського порядку, обмеження доступу до небезпечної зони, регулювання дорожнього руху;

- аварійні служби інженерних мереж — ПрАТ «Львівобленерго», АТ «Львівгаз», місцеві комунальні служби — здійснюють ліквідацію аварій на мережах електро-, газопостачання;
- органи місцевого самоврядування — Комарнівська міська рада — здійснюють загальну координацію дій, організовують взаємодію служб, забезпечують інформування населення;
- у разі потреби — підрозділи територіальної оборони та інші військові формування Львівської області — залучаються відповідно до чинного законодавства.

Порядок інформування та залучення екстрених служб:

У разі виникнення надзвичайної ситуації відповідальна особа закладу (директор або особа, яка його заміщує) негайно повідомляє екстрені служби за телефонами 101, 103, 102 залежно від характеру події. Паралельно здійснюється оповіщення працівників закладу та організація евакуації учасників освітнього процесу.

Порядок взаємодії з місцевими органами влади:

Адміністрація закладу інформує Комарнівську міську раду про надзвичайну ситуацію та діє відповідно до їх вказівок.

Координація дій:

Координацію дій у межах закладу здійснює директор або уповноважена особа. Після прибуття екстрених служб керівництво ліквідацією наслідків надзвичайної ситуації переходить до відповідних служб (ДСНС, поліція тощо), а адміністрація закладу забезпечує виконання їх вимог, надає необхідну інформацію та сприяє проведенню рятувальних робіт.

Правила спілкування :

- Всі співробітники знають правила належної комунікації.
- Офіційне спілкування має здійснюватися лише уповноваженим персоналом.
- Уся інформація, пов'язана з координатами об'єктів інфраструктури, місцями розташування тощо - все, що може націлити на людей та/або активи - не підлягає поширенню в будь-якій формі (текст, фото, відео тощо).

- Вся особиста інформація співробітників (включаючи імена, місця проживання та фотографії) не підлягає розповсюдженню в будь-якій формі.
- Додаткова інформація щодо належної практики розкриття інформації Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій взята до уваги.
- Згідно з національним законодавством, низка тем, пов'язаних з військовою тематикою, заборонена для розголошення.

4.3. Протокол евакуації

Маршрут евакуації

1. Відкриті запасні виходи на 1-му поверсі для проведення евакуації;
2. Вільний доступ, прохід не зашарашений сторонніми речами;
3. Двері на маршруті евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу;
4. Двері аварійного виходу не облаштовані зовнішніми замками;
5. Виходи належать до евакуаційних, якщо вони ведуть із приміщення:
1-й поверх – назовні безпосередньо через коридор, хол;
6. Другий поверх – через коридор, сходи, холл;
7. Шляхи евакуації повинні бути не менше 1м в ширину та не менш 2м в висоту, ширина сходів може зменшуватися до 0,7 м;
8. Забороняється на шляху евакуації наявність будівельних матеріалів, тощо;
9. Бажано в коридорах штучне освітлення, наявність ліхтариків.

Алгоритм дій під час сигналу «Повітряна тривога»

- здобувачі освіти за розпорядженням педагогічного працівника та під його керівництвом вишуковуються в дві колони та організовано, відповідно до показників руху прямують до укриття;
- займають в укритті безпечні місця;
- здобувачі освіти, які знаходяться під час сигналу «Повітряна тривога» на подвір'ї, повинні терміново самостійно рухатися до укриття;
- без дозволу педагогічного працівника заборонено виходити з укриття.

Алгоритм дій здобувачів освіти під час сигналу «Повітряна тривога» в режимі онлайн навчання:

- здобувачі освіти під час сигналу «Повітряна тривога» за розпорядженням педагогічного працівника вимикають онлайн-зв'язок та проходять до найближчого укриття;
- займають в укритті безпечні місця;
- після завершення небезпеки та оголошення відбою виходять на онлайн-зв'язок за розкладом.

4.4. Укриття на місці

Події, що запускають протокол укриття на місці.

- **Оголошення сигналу «повітряна тривога»** або іншого офіційно встановленого сигналу цивільного захисту у зв'язку з артилерійськими обстрілами, авіаударами чи іншими військовими діями
- **Отримання офіційного повідомлення або розпорядження уповноважених органів про радіаційну аварію, підвищений радіаційний фон** або загрозу радіаційного ураження.
- **Отримання офіційного повідомлення або розпорядження уповноважених органів** про викид хімічних або біологічних речовин, що становить загрозу для персоналу та дітей.

Прийняття рішення керівником закладу або відповідальною особою з питань безпеки у разі виникнення негайних загроз безпеці, включаючи збройний конфлікт, ситуацію з активним стрільцем або інші зовнішні небезпеки. Протокол укриття на місці: розташування укриттів, оснащення та відповідальність різних сторін.

- Адреса об'єкта: с. Підзвіринець, вул. Центральна 8
- Кількість укриттів: 1
- Дата останнього обстеження укриття: 22.08.2025р.
- Загальна місткість: 400 осіб.

Характеристики укриття

Укриття забезпечує захист від :

- ☐ іонізуючого випромінювання (радіації)
- ☐ зброї масового знищення (ядерної, хімічної, біологічної тощо)
- ☐ звичайних засобів ураження
- ☐ частково від факторів ЗМУ (засобів масового ураження)

Обладнання укриття, що забезпечує можливість безперервного перебування:

№	Найменування	[кількість]
1.	Лавки, стільці, інші наявні засоби для сидіння/лежання	100 шт.
2.	Ємності з питною водою (норма: 2 л/добу на особу) Ємності з технічною водою (за відсутності централізованого водопостачання)	260 л Наявне центральне водопостачання
3.	Контейнери для зберігання продуктів харчування	11 шт.
4.	Виносні баки, що щільно закриваються, для нечистот (для неканалізованих будівель, у	Немає потреби. Укриття обладнане

	спеціально відведених приміщеннях)	санвузлом
5.	Резервне освітлення (електричні ліхтарі, тощо) та електроживлення	5 шт.
6.	Первинні засоби пожежогасіння	Наявні, 2 шт.
7.	Засоби надання медичної допомоги	Наявні
8.	Зв'язок та оповіщення (телефон, радіоприймач, доступ до інтернету, Wi-Fi пристрій)	Наявні
9.	Інструменти (наприклад лопати, ломи)	Наявні

4.5. Дії у разі виникнення надзвичайних ситуацій

Вид надзвичайної ситуації	Потенційні наслідки	Заходи реагування
Удари дронів-камікадзе (Shahed та інші БПЛА) <i>Наведені або запрограмовані на цілі безпілотики можуть атакувати будівлю закладу або територію поблизу.</i>	Вибухова хвиля та уламки можуть завдати шкоди будівлі та людям. Загоряння внаслідок вибуху та ризик подальшого поширення вогню. Паніка серед дітей та персоналу, а також відвідувачів корпусу.	Негайний перехід в укриття при оголошенні повітряної тривоги. Відключення електрики та газопостачання у випадку загрози удару. Уникнення перебування біля вікон та на відкритій місцевості. Перевірка території після атаки на наявність небезпечних уламків, нерозірваних боєприпасів.
Артилерійські або ракетні обстріли <i>Масовані або одиничні удари по критичній інфраструктурі міста, що можуть зачепити заклад.</i>	Пошкодження будівлі, знищення вікон, стін, комунікацій. Висока ймовірність травмування людей через уламки. Відключення електро- та водопостачання, що ускладнює подальше функціонування закладу.	Оповіщення всіх осіб у будівлі закладу. Екстрений перехід в укриття. Контроль за ситуацією та очікування сигналу про відбій небезпеки. Локалізація можливих наслідків обстрілу, організація евакуації, якщо необхідно.
Диверсійні або терористичні акти <i>Закладення вибухових пристроїв, підпали, хімічні або біологічні атаки,</i>	Масові жертви серед дітей та персоналу. Руйнування будівлі або її окремих частин. Загроза життю через отруєння або інші шкідливі фактори.	Негайне оповіщення про підозрілий об'єкт або небезпеку (поліція, СБУ). Евакуація приміщень у разі виявлення вибухонебезпечних предметів.

напади на адміністрацію чи персонал.		Контроль доступу на територію закладу, підвищена безпека при вході. Проведення регулярних навчань з евакуації та дій у надзвичайних ситуаціях.
Обстріл стрілецькою зброєю Напади за допомогою стрілецької зброї, що можуть здійснюватися як зовнішніми агресорами, так і особами, що знаходяться на території закладу (терористи, диверсанти).	Загроза життю та здоров'ю дітей та персоналу закладу. Пошкодження вікон, дверей та інших конструкцій будівлі, що може створити додаткову небезпеку для людей. Страх і паніка серед осіб, що перебувають на території закладу, ускладнення евакуації.	Негайне оповіщення про обстріл через систему внутрішнього зв'язку. Всі особи повинні негайно укритися в безпечних місцях (внутрішні приміщення без вікон або підлога). У разі наявності озброєних осіб на території закладу — ховатися і уникати контакту. Встановлення охорони на входах для запобігання подальшим інцидентам. Виклик поліції та інших екстрених служб. Перевірка території закладу після обстрілу для наявності постраждалих, надання медичної допомоги.
Відключення енергопостачання через воєнні дії Руйнування або пошкодження енергетичної інфраструктури через ракетні удари або обстріли.	Відсутність електроенергії та теплопостачання в зимовий період. Зупинка роботи електронних систем закладу загальної середньої освіти. Неможливість повноцінного освітнього процесу.	Використання резервних джерел живлення (генератори, зарядні станції, павербанки). Мінімізація споживання електроенергії у періоди пікових навантажень. Перехід на дистанційний формат навчання у разі тривалого відключення.
Несприятливі погодні умови (сильні опади, снігопади, штормовий вітер) Погіршення	Пошкодження інфраструктури закладу загальної середньої освіти, зокрема даху, вікон, а також елементів комунікацій	Створення запасів води, їжі, теплих речей та генераторів на випадок тривалих перебоїв з електрикою. Перевірка герметичності вікон і дверей, для

<i>погодних умов, зокрема сильні дощі, снігопади, штормовий вітер, що можуть призвести до паводків, зсувів ґрунту та перебоїв у постачанні електроенергії.</i>	(водопостачання, електричні мережі). Затоплення підвальних приміщень, що може призвести до коротких замикань електропроводки, пошкодження обладнання та документів. Ускладнення доступу до ЗО через затоплення вулиць або обмерзання доріг. Перебої з електропостачанням, що може спричинити зупинку освітнього процесу, неможливість використання комп'ютерної техніки, відсутність тепла в приміщеннях. Ризик зсувів ґрунту, що може пошкодити будівлю або призвести до блокування шляхів евакуації.	уникнення затоплень у разі сильних дощів чи снігопадів. Моніторинг стану доріг, особливо в зимовий період, для організації альтернативних шляхів доступу до закладу загальної середньої освіти. Оповіщення всіх осіб у будівлі про можливі небезпеки і проведення заходів щодо зміцнення конструкцій, зокрема встановлення захисних елементів на вікна. При виникненні паводків або затоплення — евакуація до безпечних приміщень або укриттів. Використання аварійних джерел живлення для забезпечення безперервної роботи основних систем закладу, особливо для медичних і комунікаційних потреб.
<i>Пожежі та вибухи на промислових об'єктах, аварії на енергетичних системах</i> <i>Пожежі та вибухи на промислових об'єктах, аварії на енергетичних системах</i>	Потрапляння вогню, диму або вибухових хвиль на територію закладу, що може призвести до серйозних пошкоджень будівель, інфраструктури та обладнання. Загроза для життя і здоров'я людей, отруєння димом, травми від вибухів або обвалу конструкцій. Перебої з постачанням електричної енергії або тепла, що може зупинити навчальний процес та інші важливі функції закладу. Складнощі з евакуацією людей через заблоковані	Оповіщення всіх осіб у будівлі через систему внутрішнього зв'язку про загрозу або виникнення пожежі/вибуху. Вжиття заходів для негайної евакуації, особливо в разі сильного диму чи вибуху — використовувати найближчі безпечні виходи. При наявності пожежі — швидке застосування первинних засобів гасіння (вогнегасники, ковдри для гасіння пожеж) на початкових етапах, якщо це безпечно.

	виходи або уражені конструкції, що ускладнюють вихід з будівлі.	Виклик пожежних та аварійних служб для проведення гасіння вогню та ліквідації наслідків вибуху. Обмеження доступу на територію постраждалих ділянок, до приїзду спеціалізованих служб. Перевірка стану енергетичних систем закладу після інциденту, вжиття заходів для відновлення електропостачання та забезпечення безпеки. Надання першої медичної допомоги потерпілим і організація їх евакуації для подальшого лікування.
Транспортні аварії та катастрофи <i>Аварії та катастрофи, пов'язані з транспортними засобами, зокрема ДТП на дорогах, аварії з участю автобусів, маршруток, приватних автомобілів, також катастрофи з залученням залізничного чи авіаційного транспорту поблизу закладу. Це також включає в себе аварії, пов'язані з перевезенням небезпечних</i>	Можливі пошкодження транспортних засобів, а також будівель і об'єктів закладу в разі близькості місця аварії. Загроза для життя і здоров'я людей, травми або загибель внаслідок ДТП, вибухів, пожеж чи руйнувань, пов'язаних з аварією. Тривалі затори та ускладнення евакуації дітей та персоналу в разі ДТП, що заблокували важливі дороги або входи до закладу. Потенційні перебої в транспортному сполученні, які можуть вплинути на доставку важливих матеріалів або своєчасний початок навчального процесу.	Оповіщення про аварію через внутрішню систему зв'язку та телефонні дзвінки до відповідних екстрених служб. При близькості місця аварії або загрозі її наслідків — негайна евакуація дітей та персоналу закладу, направлення їх до безпечних зон. Вжиття заходів щодо блокування входів або евакуаційних шляхів до моменту припинення небезпеки. Організація чергування для надання першої медичної допомоги постраждалим або виклик швидкої допомоги. Координація дій з поліцією, рятувальними службами та іншими екстреними підрозділами для швидкого

вантажів.		реагування на аварії. Оцінка і знешкодження можливих небезпечних матеріалів (газ, хімічні речовини тощо), якщо транспортна аварія пов'язана з перевезенням небезпечних вантажів.
Відмови та аварії в системах енергозабезпечення, поширення інфекційних захворювань і випадки масових отруєнь <i>Відмови або аварії в системах енергозабезпечення (електрична енергія, тепло- та водопостачання), що можуть стати наслідком технічних несправностей або надзвичайних ситуацій, а також поширення інфекційних захворювань або випадки масових отруєнь через забруднення води, їжі або повітря.</i>	Перебої в подачі електроенергії або тепла можуть призвести до зупинки освітнього процесу, ускладнити роботу комп'ютерних систем і лабораторій, а також знизити комфорт перебування людей у приміщеннях закладу. Пошкодження або відключення водопостачання, що ускладнить дотримання санітарно-гігієнічних умов, особливо в туалетах та інших місцях загального користування. Можливі масові захворювання серед дітей і персоналу, включаючи респіраторні, вірусні інфекції чи спалахи захворювань, переданих водним або харчовим шляхом. Випадки масових отруєнь через неякісну їжу, воду або токсичні речовини можуть призвести до серйозних наслідків для здоров'я, тривалого лікування або навіть летальних випадків.	Вжиття термінових заходів для відновлення енергозабезпечення та пошуку альтернативних джерел енергії (генератори, резервні системи). Організація запасів питної води та забезпечення альтернативних джерел водопостачання до відновлення основних систем. Виявлення та ізоляція осередків інфекційних захворювань, проведення санітарно-гігієнічних заходів (дезінфекція, провітрювання приміщень). У разі спалаху отруєнь або інфекцій — негайне звернення до медичних служб і організація надання першої медичної допомоги постраждалим. У випадку епідемії — проведення карантинних заходів, ізоляція інфікованих осіб та обмеження контактів між дітьми та персоналом. Оповіщення всіх працівників закладу через внутрішню систему зв'язку про можливі загрози та способи запобігання подальшому поширенню інфекцій чи отруєнь.

Збої та аварії в системах зв'язку та телекомунікацій <i>Відмови або серйозні збої в системах зв'язку та телекомунікацій, що можуть бути спричинені технічними несправностями, кібератаками, фізичними пошкодженнями інфраструктури або природними катастрофами. Це включає в себе збої в роботі телефонії, інтернет-з'єднань, відеоконференцій, а також внутрішніх комунікаційних систем закладу.</i>	Втрата зв'язку між адміністрацією закладу, вчителями, дітьми, що може ускладнити процес управління, організацію навчального процесу та термінових заходів. Неможливість оперативного оповіщення людей про надзвичайні ситуації або зміни в розкладі. Переривання проведення онлайн-занять, що позначиться на освітньому процесі. Неможливість здійснення термінових звернень до екстрених служб або обміну важливою інформацією у випадку надзвичайної ситуації. Проблеми в роботі внутрішніх систем безпеки та контролю доступу, що можуть підвищити ризики несанкціонованого доступу до ресурсів закладу.	Оперативне виявлення джерела проблеми в системах зв'язку та вжиття заходів для її усунення (наприклад, перевірка кабельних мереж, перезавантаження серверів, перевірка мобільних та стаціонарних телефонних ліній). Використання альтернативних каналів зв'язку, таких як мобільні телефони, радіозв'язок або резервні системи, до повного відновлення основних ліній зв'язку. Оповіщення батьків дітей і персонал про проблему через доступні засоби комунікації (SMS, соціальні мережі, фізичні оголошення). При необхідності звернення до зовнішніх технічних спеціалістів або телекомунікаційних компаній для швидкої діагностики та усунення неполадок. Забезпечення безперервної роботи критичних систем університету (наприклад, систем безпеки, електронної пошти, освітніх платформ), навіть при відсутності основних засобів зв'язку. Підготовка резервних планів для роботи у випадку тривалих збоїв в системах зв'язку, включаючи офлайн-режими та альтернативні методи комунікації.
---	--	--

4.6. Надзвичайні ситуації медичного характеру

4.6.1. Дії працівників при невідкладних станах

Медичне забезпечення у закладі загальної середньої освіти організовується з метою запобігання поширенню інфекційних захворювань, збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу, а також надання первинної та долікарської медичної допомоги постраждалим у разі травмування, раптового погіршення стану здоров'я чи виникнення надзвичайних ситуацій¹.

Медична допомога здійснюється таким чином:

- медичний працівник закладу освіти (або відповідальна особа) надає медичну допомогу учням, які перебувають у невідкладному стані, здійснює виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги та невідкладне інформування про це батьків або інших законних представників дитини;

Особи, які роблять виклик, повинні²:

- відповісти на всі запитання диспетчера, який приймає виклик;
- назвати точну адресу виклику (район, населений пункт, вулицю навчального закладу).
- назвати прізвище, ім'я, стать, вік пацієнта, якщо паспортні дані невідомі, необхідно вказати його стать і орієнтовний вік;
- описати скарги і симптоми пацієнта;
- повідомити, хто і з якого номера телефону викликає Бригаду;
- за можливості забезпечити Бригаді безперешкодний доступ до пацієнта і необхідні умови для надання медичної допомоги;
- повідомити про можливі загрози для життя та здоров'я Бригади;
- сприяти в транспортуванні пацієнта у спеціалізований санітарний транспорт Бригади;

¹Джерело : КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА № 31 від 20 січня 2021 року Про затвердження Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти

²Джерело : МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ НАКАЗ 26.03.2021 № 583 Про затвердження Правил виклику бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги та Порядку транспортування пацієнтів (постраждалих) бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги у заклади охорони здоров'я

- співпрацює з працівниками психологічної служби закладу освіти, інклюзивно-ресурсних центрів, закладів охорони здоров'я, а також соціального захисту.

Функції психологічної служби³:

- просвітницько-профілактична – поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав дитини, вжиття заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на життєзабезпечення дитини, її моральний та соціальний розвиток, профілактика та попередження негативних впливів;
- соціально-захисна – здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих
- обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів освіти.

4.6.2. Перелік призначених осіб з надання першої медичної та психологічної допомоги

ПП	посада	телефон
Надич Анна Михайлівна	Медичний працівник	0687665004
Андрушко Олександра Миколаївна	Практичний психолог	0682095891

4.6.3. Перелік засобів медичного забезпечення та їх розташування на об'єкті

Медичний пункт (1 поверх, кабінет № 4).

Перелік засобів медичного забезпечення:

- лікарські засоби для надання невідкладної допомоги;
- антисептичні та дезінфекційні засоби;
- перев'язувальні матеріали (бинти, марля, серветки, пластирі тощо);
- медичні інструменти (ножиці, пінцет, термометри);
- засоби для зупинки кровотечі;

³Джерело : Положення про психологічну службу у системі освіти України

- одноразові медичні вироби (рукавички, маски);
- засоби для іммобілізації (шини, косинки);
- аптечки для надання першої домедичної допомоги;
- інші матеріали відповідно до затвердженого переліку.

4.7. Дії в разі артилерійських обстрілів або авіаударів

Напади із застосуванням стрілецької зброї:

Шукайте укриття: У разі відкритого вогню від негайно шукайте укриття в найближчому приміщенні або за об'єктами, які можуть захистити вас від куль. Уникайте вікон і дверей.

Лягайте на підлогу: Якщо немає доступу до укриття, лягайте на підлогу та прикривайте голову руками. Приділяйте увагу навколишньому середовищу, щоб не потрапити в зону обстрілу.

Негайно зв'язуйтеся з органами безпеки: Якщо це безпечно, намагайтесь повідомити поліцію або охорону про ситуацію.

Будьте готові до евакуації: Після того як небезпека мине, негайно евакуюйтесь з будівлі та слідуйте інструкціям безпеки.

Артилерійський обстріл:

Шукайте найближче укриття: Якщо артилерійський обстріл розпочався, знайдіть укриття в підвальних приміщеннях, бомбосховищах або внутрішніх кімнатах, подалі від зовнішніх стін та вікон.

Негайно лягайте на підлогу: У разі відсутності укриття, лягайте на землю, захищаючи голову та шию. На максимальний час залишайтеся в укритті до завершення обстрілу.

Не виходьте під час обстрілу: Залишайтеся в укритті, доки не отримаєте сигнал про безпеку.

Мінометний вогонь:

Шукайте укриття: Мінометний вогонь може бути непередбачуваним і невизначеним. Найбезпечніше місце — підвал, бомбосховище або внутрішня кімната без вікон.

Прикривайте голову та шию: Якщо немає доступу до укриття, намагайтесь сховатися за найближчими перешкодами (стіни, меблі) та прикривайте голову.

Під час влучання в об'єкт намагайтесь лягти на землю та залишатися в укритті.

Авіаудар:

Шукайте найближче укриття: При наближенні авіаудару, шукайте укриття у підвальних приміщеннях або внутрішніх кімнатах без вікон.

Захищайте голову та шию: Якщо укриття немає, лягайте на підлогу, захищаючи голову та шию.

Не перебувайте на відкритих майданчиках: Уникайте перебування на відкритих місцях, де ви можете стати легкою мішенню для авіаударів.

Не залишайте укриття до офіційного сигналу про припинення небезпеки: Дочекайтесь офіційного повідомлення або сигналу про завершення небезпеки, перш ніж вийти з укриття.

4.8. Дії у разі виявлення вибухонебезпечних залишків війни

Вибухонебезпечні пережитки війни (ВПВ). За оцінками Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Міністерства внутрішніх справ, щонайменше 30 відсотків території України є забрудненими¹.

Інформування про небезпеку вибухонебезпечних предметів є одним з "П'яти стовпів протимінної діяльності", описаних Службою ООН з питань протимінної діяльності. Це освітні та просвітницькі заходи, спрямовані на зниження ризику травмування від мін і боєприпасів, що не вибухнули, та сприяння зміні поведінки.

Рекомендації щодо виявлення підозрілих предметів та ВЗВ:

- Не торкайтесь підозрілих предметів: Якщо ви знайдете незнайомий предмет, який здається підозрілим (наприклад, ракета, міна, снаряд або інші вибухонебезпечні об'єкти), не торкайтесь його і не намагайтеся переміщати.

- Не наближайтесь до предмета: Не намагайтеся вивчати предмет чи розглядати його з близької відстані. Пам'ятайте, що багато вибухових пристроїв можуть бути замасковані, або виглядати як звичайні предмети.

- Сповістіть відповідні органи: негайно повідомте про знайдений об'єкт відповідні служби. Використовуйте телефони екстрених служб для отримання інструкцій і надання інформації про місце знаходження предмета.

- Відступіть на безпечну відстань: Як тільки ви виявили підозрілий предмет, відступіть на безпечну відстань (не менше 100 метрів) і не залишайте це місце без повідомлення про подію.

- Виключіть можливість людей наближатися до небезпечного об'єкта: Якщо можливо, спробуйте організувати обмеження доступу до місця виявлення вибухонебезпечного предмета, наприклад, огородивши його або попередивши інших людей.

- Невідкладно оповіщається (з використанням усіх засобів оповіщення та зв'язку) керівництво та працівників закладу загальної середньої освіти про виявлений вибухонебезпечний предмет.

Боєприпаси, що не вибухнули, – це предмети, які використовувалися (стріляли, кидали) за призначенням, але не спрацювали належним чином – див. приклади:

Викинуті військові боєприпаси (ВВБ):

ВВБ – це боєприпаси, які ніколи не стріляли з системи озброєння або були покинуті без належної утилізації.

Вік або стан боєприпаса, що не вибухнув, не знижує його ефективність для знищення

5. Функції та обов'язки, тренінги

5.1. Функції та обов'язки працівників у сфері управління надзвичайними ситуаціями

Посада	Функції та обов'язки	Телефон
Керівник закладу освіти	Відповідає за організацію і стан ЦЗ закладу освіти, постійну готовність сил і засобів до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, несе повну відповідальність за забезпечення захисту учасників освітнього процесу і працівників школи від наслідків НС.	
Відповідальна особа з питань ЦЗ	Забезпечує виконання усіх рішень у сфері ЦЗ закладу освіти, захисту учасників освітнього процесу і працівників від наслідків надзвичайних ситуацій та попередження цих ситуацій, організовує розроблення і здійснення відповідних заходів цивільного захисту. У разі відсутності керівника навчального закладу	

	виконує його обов'язки щодо питань ЦЗ.	
Заступник керівника з матеріально-технічного забезпечення	Здійснює заходи щодо підвищення стійкості роботи закладу в умовах НС та технічне керівництво рятувальними і аварійно-відновлювальними роботами, забезпечує накопичення та збереження спеціального майна, інструментів, засобів індивідуального захисту.	
Заступник керівника з евакуаційних заходів	Відповідає за організацію виходу (виводу) учасників освітнього процесу і працівників закладу при виникненні (загрозі) надзвичайних ситуацій НС в безпечний район.	

5.2. Види ресурсів, які надаються для виконання Плану

Вид ресурсу	Відповідальний за виділення цих ресурсів
Генератор	Сороколіт В.І.
Засоби та спорядження для колективного та індивідуального захисту	Сороколіт В.І.
Протигази	Сороколіт В.І.
Лопати	Сороколіт В.І.
Відра	Сороколіт В.І.
Вогнегасники	Сороколіт В.І.

5.3. Навчання, які пройшли відповідальні особи

ППП	Посада	Останні підвищення кваліфікації
Подібка М.О.	Керівник ЗЗСО	1. Функціональне навчання у сфері цивільного захисту, 2023р. 2. Навчання НМЦ ЦЗ та БЖД з питань ПБ посадових осіб, 2025р. 3. Навчання з ОП, з питань БЖД, санітарного регламенту, нормативних документів з питань пожежної безпеки та ЦЗ., 2025р.
Федусь Л.П.	Заступник з НВР	Спеціальна підготовка осіб, які залучаються до проведення інструктажів, навчання і перевірки знань з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, 2025р.
Сороколіт В.І.	Звідуючий господарством	Підготовка осіб відповідальних за техногенну безпеку, 2025р. Навчання НМЦ ЦЗ та БЖД з питань ПБ посадових осіб, 2025р.
Винарчик Я.Я.	Заступник з ВР	1. Спеціальна підготовка осіб, які залучаються до проведення інструктажів, навчання і перевірки знань з питань цивільного захисту, пожежної та

		техногенної безпеки, 2024р. Навчання з ОП, з питань БЖД, санітарного регламенту, нормативних документів з питань пожежної безпеки та ЦЗ., 2025р.
Малерик М.М.	Вчитель географії, основ здоров'я	Функціональне навчання у сфері цивільного захисту, 2023р.
Грабар Л.Я.	Вчитель зарубіжної літератури, голова ПК	Навчання з ОП, з питань БЖД, санітарного регламенту, нормативних документів з питань пожежної безпеки та ЦЗ., 2025р.

5.4. Перелік заходів для засвоєння коректного реагування на надзвичайні ситуації:

До практичної складової навчання учасників освітнього процесу належить проведення наступних заходів:

1. День цивільного захисту- згідно *Наказу МВС України від 28.11.2019 року № 991*
 - щороку
 - тривалістю згідно з план-графіком
2. Практичні тренування з евакуації учасників навчально-виховного процесу та працівників.
 - Кожне півріччя - згідно Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, Наказ МОН України від 15.08.2016 р. № 974, р. II, п.1.
3. Проведення тренувань та моделювання дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій різного характеру;
4. Відпрацювання алгоритмів евакуації з приміщень закладу освіти;
5. Практичні заняття з користування первинними засобами пожежогасіння;
6. Тренінги з мінної безпеки та правил поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів;
7. Навчання навичкам надання першої домедичної допомоги (зупинка кровотечі, серцево-легенева реанімація тощо);
8. Відпрацювання дій під час сигналів оповіщення та укриття в захисних спорудах;
9. Методичний кабінет з відповідним оснащенням, де вивчають питання безпеки життєдіяльності та цивільного захисту:
 - майно згідно табелю оснащення;
 - інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту..

6. Повідомлення та інформування

Відповідно до Постанови КМУ від 27 вересня 2017 р. № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення

або виникнення НС та зв'язку у сфері цивільного захисту», доведення сигналів, повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій до населення, а також інформування здійснюється:

- через Акціонерне Товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України», державні і публічні телерадіокомпанії, комунальні, громадські та інші телерадіоорганізації незалежно від форми власності з використанням їх телемереж та мереж ефірного радіомовлення (із супроводженням інформації жестовою мовою та/ 32 або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною);
- через операторів електронних комунікацій із залученням електронних комунікаційних мереж загального користування (телефонний зв'язок, текстові повідомлення);
- через Інтернет-ресурси (сайти, соціальні мережі, застосунок «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»).

Для передачі сигналів та повідомлень оповіщення використовуються сигнально - гучномовні пристрої, у тому числі встановлені на транспортних засобах, що залучаються для оповіщення, електронні інформаційні табло, електросирени та інші технічні засоби. Для привернення уваги перед доведенням інформації до населення про загрозу виникнення або виникнення НС передається попереджувальний сигнал «УВАГА ВСІМ», а саме: уривчасте звучання електросирен, часті гудки транспорту, зокрема у запису мережами радіомовлення та через вуличні гучномовні пристрої.

Тривалість звучання попереджувального сигналу становить три - п'ять хвилин. Після попереджувального сигналу здійснюється трансляція телерадіомережами відповідних повідомлень про загрозу виникнення або виникнення НС, способів та дій захисту від неї із супроводженням інформації жестовою мовою та/або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною. Попереджувальний сигнал "Увага всім" та отримане повідомлення про загрозу виникнення або виникнення НС є підставою для проведення органами управління цивільного захисту заходів ЦЗ населення від впливу уражаючих факторів НС, а також для застосування населенням засобів і способів захисту. Тривалість звучання повідомлень, що передаються технічними засобами мовлення, повинна становити не менше п'яти хвилин, у разі потреби вони повторюються через кожні 10-15 хвилин.

Після попереджувального сигналу здійснюється трансляція телерадіомережами відповідних повідомлень про загрозу виникнення або виникнення НС (**Повітряна тривога, Хімічна загроза, Радіаційна небезпека, про проведення евакуації**) із супроводженням інформації жестовою мовою та/або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною.

Сигнал «УВАГА»**1 довгий гудок**

Якщо почули 1 довгий гудок - увімкніть радіо чи телебачення або перейдіть на офіційні сторінки місцевої влади в Facebook, Telegram.

Там повідомлять актуальну інформацію (вона з'явиться впродовж 5 хвилин)

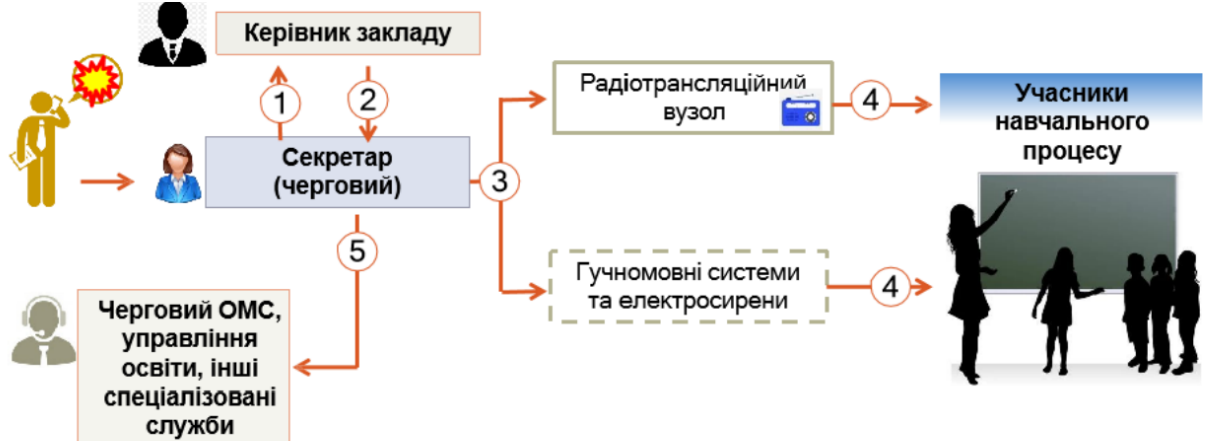

- при аварії на радіаційно-небезпечному об'єкті;
- при аварії на хімічно-небезпечному об'єкті;
- про можливий землетрус;
- про повінь або катастрофічне затоплення;
- при загрозі хімічного зараження;
- при загрозі радіоактивного зараження.

Сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»**3 гудки**

- про повітряну небезпеку;
- про закінчення повітряної небезпеки;

Рисунок 1. Алгоритм здійснення оповіщення на об'єктовому рівні в закладі освіти

Послідовність дій суб'єктів забезпечення оповіщення

Керівник закладу освіти, отримавши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА», надає розпорядження заступнику директора або посадовій особі, черговому тощо про оповіщення учасників освітнього процесу на евакуацію. Далі сигнал подається на весь заклад освіти і відбувається негайна евакуація учасників освітнього процесу у фонд захисних споруд ЦЗ.

7. Заходи щодо забезпечення потреб вразливих учнів

Під час реалізації Плану в закладі загальної середньої освіти враховуються потреби вразливих груп учнів, зокрема дітей з інвалідністю, дітей з особливими освітніми потребами, учнів із хронічними захворюваннями, порушеннями зору, слуху, мовлення, учнів молодшого віку, а також дітей, які потребують додаткової психосоціальної підтримки.

Для вразливих груп учнів передбачено адаптацію процедур оповіщення, евакуації та перебування в укриттях з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та можливостей.

Для учнів, які потребують додаткової допомоги, передбачено супровід педагогічних працівників, асистентів учителя або інших відповідальних осіб.

Заходи щодо забезпечення потреб вразливих учнів:

1. Ідентифікація та планування

- визначення учнів, які потребують додаткової підтримки під час надзвичайних ситуацій;
- ведення обліку таких учнів у межах чинного законодавства;
- розроблення індивідуальних планів реагування (за потреби) з урахуванням стану здоров'я, мобільності та особливостей розвитку;

2. Забезпечення безпеки та доступу:

- забезпечення доступних та безпечних маршрутів евакуації;
- облаштування зручних та безпечних місць перебування в укриттях;
- надання інформації у доступній формі (усно, із використанням візуальних матеріалів, схем, пам'яток);
- організацію супроводу під час евакуації та перебування в укриттях;
- забезпечення наявності необхідних медикаментів, води, засобів гігієни та інших необхідних матеріалів (за потреби).

3. Підготовка та навчання

- проведення регулярних навчань і тренувань з урахуванням індивідуальних потреб учнів;
- залучення педагогічних працівників, асистентів учителя та психолога до підготовки та супроводу;
- проведення інструктажів у доступній та зрозумілій формі;
- використання різних форматів навчання (практичні заняття, інтерактивні вправи, відеоматеріали, класні години).

8. Управління ресурсами

У функціональній підсистемі з метою своєчасного запобігання і реагування на надзвичайні ситуації організовується взаємодія з питань:

- визначення органів управління, які безпосередньо залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, склад і кількість сил (засобів) реагування на них;
- погодження порядку здійснення спільних дій сил цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій з визначенням основних завдань, місця, часу і способів їх виконання;
- організації управління спільними діями органів управління та сил цивільного захисту під час виконання завдань за призначенням;
- всебічного забезпечення спільних заходів, що здійснюватимуться органами управління та підпорядкованими їм силами цивільного захисту, у тому числі взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами.

Залежно від обставин, масштабу, характеру та можливого розвитку надзвичайної ситуації взаємодія організовується:

- на загальнодержавному рівні - безпосередньо між органами управління та силами функціональних і територіальних підсистем;
- на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні – між територіальними органами центральних органів виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, територіальними громадами їх силами, а також суб'єктами господарювання МОН.

З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, мінімізації їх можливих наслідків, організації узгодженого реагування сил цивільного захисту на небезпечні події та надзвичайні ситуації між оперативно-черговою (черговою, диспетчерською) службою МОН (у разі утворення) і оперативно-черговою службою центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, організовується обмін інформацією про загрозу або виникнення небезпечної події, надзвичайної ситуації та хід ліквідації її наслідків у сфері управління МОН.

Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та/або ліквідації їх наслідків організовується через представників органів управління функціональної підсистеми відповідних місцевих органів виконавчої влади, які залучаються до здійснення таких заходів

в частині залучення сил і засобів формувань цивільного захисту закладів освіти. Повноваження зазначених представників визначаються відповідними місцевими органами виконавчої влади.

Забезпечення фінансування функціональної підсистеми здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел.